

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi varallisuusverolain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi omistajayrittäjien varallisuusverohuojennusta koskevia varallisuusverolain säännöksiä. Huojennukseen oikeuttava omistusosuus osakeyhtiön osakkeista ehdotetaan alennettavaksi nykyisestä 20 prosentista 10 prosenttiin. Lisäksi lakiin ehdotetaan tehtäväksi vähäisiä verotusta yksinkertaistavia ja muun lainsäädännön muuttumisesta aiheutuvia teknisiä muutoksia.

Esitys liittyy valtion vuoden 1997 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1997 alusta. Lakia sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 1997 toimitettavassa verotuksessa. Julkisesti noteeratun yhtiön määrittelyä koskevaa säännöstä sovellettaisiin kuitenkin jo vuodelta 1996 toimitettavassa verotuksessa.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Arvoajankohta

Yritysvarallisuutta laskettaessa käyttöomaisuuteen sisältyvän kiinteistön, rakennuksen ja rakennelman arvoksi katsotaan varallisuusverolain 13 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan verotusarvo, jos se on poistamatonta hankintamenoa suurempi. Vastaavasti menettellään, jos käyttöomaisuusarvopaperien verotusarvojen yhteismäärä ylittää näiden arvopaperien yhteenlasketut poistamattomat hankintamenot. Vertailussa käytetään asianomaisen verovuoden verotusarvoja, jotka määrätään vasta kalenterivuoden päättymisen aikoihin. Jos yhteisön verovuosi päättyy huomattavasti tätä ennen, verotusarvoja ei ole määrätty yhteisön jättäessä veroilmoitustaan eikä aina edes siinä vaiheessa, kun yhteisöjen verotus voitaisiin muutoin kokonaisuudessaan toimittaa.

Esityksessä ehdotetaan, että lain 13 §:ään lisättäisiin uusi 5 momentti, jossa säädettäisiin kiinteistön, rakennuksen, rakennelman ja

arvopaperien verotusarvojen huomioon ottamisen poikkeavasta ajankohdasta niillä yhteisöillä, joiden verovuosi päättyy syyskuun 30 päivänä tai sitä ennen. Näillä yhteisöillä kiinteistön, rakennuksen, rakennelman ja arvopaperien verotusarvona pidettäisiin verovuotta edeltäneen vuoden verotusarvoa 13 §:n 1 momentin 4 kohtaa sovellettaessa. Tämä olisi poikkeus lain 11 §:n pääsääntöön, jonka mukaan omaisuus arvostetaan siihen arvoon, joka sillä on verovuoden päättyessä.

Ehdotettu muutos mahdollistaisi yhteisöjen varallisuusverotuksen toimittamisen tuloverotuksen kanssa samassa aikataulussa. Kokonaisuutena muutoksella on taloudellisesti pieni merkitys, koska varallisuusveroa maksavia yhteisöjä on vain vähän. Muutoksen johdosta yhteisöt voisivat itse ilmoittaa myös nettovarallisuutensa oikein, mikä vähentäisi verohallinnon kustannuksia.

Muutos ei koske varallisuusverosta vapaita yhteisöjä kuten osakeyhtiöitä. Osakeyhtiöiden nettovarallisuus määrää kuitenkin yhtiön osakkeiden verotusarvon ja matemaattisen

arvon. Kun osakkeiden verotusarvot on tarkoituksenmukaista laskea yhteisön edellisen vuoden tuloverotuksen toimittamisen yhteydessä, on perusteltua muuttaa myös osakeyhtiöiden nettovarallisuuslaskentaa. Asiaa koskevat tarkemmat säännökset ovat valtiovarainministeriön päätöksissä liikeosakkeen verotusarvon perusteista (1539/94) sekä asunto-osakkeen verotusarvon perusteista (996/93). Tarkoituksena on erikseen muuttaa näitä päätöksiä siten, että vastaavien käyttöomaisuuserien verotusarvona käytetään yhtä vuotta nykyistä varhaisempaa verotusarvoa.

Omistajayrittäjien varallisuusverohuojennus

Varallisuusverolaissa on ollut yrittäjien varallisuusverotusta koskeva huojennus vuodesta 1995 lähtien. Lain 12 §:n 2 momentin mukaan luonnollisen henkilön ja kotimaisen kuolinpesän veronalaisiksi varoiksi katsotaan 30 prosenttia yrityksen elinkeinotoiminnan nettovarallisuudesta tai jaetusta osuudesta yhtymän elinkeinotoiminnan nettovarallisuuteen. Lain 26 §:n 2 momentin mukaan kotimaisen kuolinpesän tai luonnollisen henkilön, joka yksin tai yhdessä puolisonsa, vanhempansa, lapsensa tai lapsen rintaperillisen kanssa omistaa vähintään 20 prosenttia julkisesti noteeratun yhtiön osakkeista, veronalaisiksi varoiksi katsotaan 30 prosenttia osakkeen käyvästä arvosta. Muita yhtiöitä koskee lain 27 §:n 6 momentti, jonka mukaan kotimaisen kuolinpesän tai luonnollisen henkilön, joka yksin tai yhdessä puolisonsa, vanhempansa, lapsensa tai lapsen rintaperillisen kanssa omistaa vähintään 20 prosenttia samassa pykälässä tarkoitettun elinkeinotoimintaa harjoittavan yhtiön osakkeista, veronalaisiksi varoiksi katsotaan 30 prosenttia osakkeen verotusarvosta.

Varallisuusverohuojennusta säädettäessä oli tarkoituksena omistajayrittäjien verotuksen keventäminen. Yhteisöillä huojennuksen edellytyksenä oleva 20 prosentin omistusosuusvaatimus on osoittautunut joissakin tapauksissa liian rajoittavaksi, minkä vuoksi sitä ehdotetaan lievennettäväksi.

Lain 26 §:n 2 momenttia muutettaisiin siten, että kotimaisen kuolinpesän tai luonnollisen henkilön veronalaisiksi varoiksi katsottaisiin 30 prosenttia osakkeen käyvästä arvosta, jos kotimainen kuolinpesä tai luonnollinen henkilö omistaa vähintään 10 prosenttia 1 momentissa mainitun yhtiön osak-

keista yksin tai yhdessä puolisonsa, vanhempansa, lapsensa tai lapsen rintaperillisen kanssa. Vastaavasti lain 27 §:n 6 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kotimaisen kuolinpesän tai luonnollisen henkilön veronalaisiksi varoiksi katsottaisiin 30 prosenttia osakkeen verotusarvosta, jos kotimainen kuolinpesä tai luonnollinen henkilö omistaa vähintään 10 prosenttia tässä pykälässä tarkoitettun elinkeinotoimintaa harjoittavan yhtiön osakkeista yksin tai yhdessä puolisonsa, vanhempansa, lapsensa tai lapsen rintaperillisen kanssa.

Julkisesti noteerattujen osakkeiden määritelmät

Arvopaperimarkkina- (495/89) tarkoitettun pörssiyhtiön, sopimusmarkkinayhtiön ja sellaisen yhtiön, jonka osakkeilla käydään kauppaa mainitussa laissa tarkoitettulla tavalla arvopaperivälittäjien yhteisön järjestämissä menettelyissä, osakkeen verotusarvosta säädetään varallisuusverolain 26 §:n 1 momentissa. Sopimusmarkkinayhtiöllä on tarkoitettu niin sanottua OTC-yhtiötä ja jälkimmäisellä määritelmällä meklarilistalla noteerattua yhtiötä.

Julkisesti noteerattujen osakkeiden määritelmiä on tarkistettava 1 päivänä elokuuta 1996 voimaan tulleen arvopaperimarkkinain muutoksen (581/96) vuoksi. Laissa luovuttiin arvopaperien kolmiportaisesta jaotellusta ja jaettiin julkisen kaupan kohteena olevat arvopaperit pörssi- ja arvopapereihin ja markkina-arvopapereihin. Pörssi- ja arvopaperilla tarkoitetaan arvopaperipörssin pörssilistalle kaupankäynnin kohteeksi otettua arvopapereita. Markkina-arvopaperilla käydään kauppaa muussa ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi järjestetyssä menettelyssä, jolle on vahvistettu säännöt.

OTC- ja meklarilistalla noteeratut arvopaperit oli mahdollista ottaa joko pörssilistalle tai arvopaperipörssin ylläpitämän muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi. OTC- ja meklarilistoja ylläpitänyt Arvopaperinvälittäjien yhdistys luovutti näille listoille otetuilla arvopapereilla käytävän kaupan Helsingin Arvopaperipörssi Oy:lle arvopaperimarkkinain muutoksen voimaantulon jälkeen. OTC- ja meklarilistoilla noteeratut arvopaperit ovat siirtyneet siten noteerattavaksi pörssilistalle tai arvopaperipörssin ylläpitämille muille listoille.

Lain 26 §:n 1 momenttia ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että arvopaperimarkkinalaissa (495/89) tarkoitetussa arvopaperipörssissä tai arvopaperipörssin järjestämässä muussa julkisessa kaupankäynnissä noteeratujen yhtiöiden osakkeen verotusarvo olisi 70 prosenttia käyvistä arvosta 2 momentissa säädetyin poikkeuksin. Muutos olisi tekninen eikä vaikuttaisi säännöksen sisältöön.

2. Taloudelliset vaikutukset

Varallisuusverohuojennuksen laajentaminen vähentäisi verotuottoja arviolta 5—10 miljoonalla markalla. Muilla esitykseen sisältyvillä ehdotuksilla ei ole olennaisia taloudellisia vaikutuksia.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä virkatyönä.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997. Lakia sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 1997 toimitettavassa verotuksessa. Lain 26 §:n 1 momenttia ehdotetaan sovellettavaksi ensimmäisen kerran vuodelta 1996 toimitettavassa verotuksessa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

varallisuusverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun varallisuusverolain (1537/92) 26 §:n 1 ja 2 momentti ja 27 §:n 6 momentti sellaisina kuin ne ovat 29 päivänä joulukuuta 1994 annetussa laissa (1481/94), sekä
lisätään 13 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

13 §

Yritysvarallisuuden arvo

Yhteisön, jonka verovuosi päättyy syyskuun 30 päivänä tai sitä ennen, kiinteistön, rakennuksen, rakennelman ja arvopaperien verotusarvona 1 momentin 4 kohtaa sovellettaessa pidetään verovuotta edeltäneen vuoden verotusarvoa.

26 §

Julkisesti noteeratun osakkeen verotusarvo

Arvopaperimarkkinalaissa (495/89) tarkoitetun pörssiyhtiön ja mainitussa laissa tarkoitetussa muussa arvopaperipörssin järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä noteeratun yhtiön osakkeen verotusarvo on 70 prosenttia käyvistä arvosta 2 momentissa säädetyin

poikkeuksin.

Kotimaisen kuolinpesän tai luonnollisen henkilön, joka yksin tai yhdessä puolisonsa, vanhempansa, lapsensa tai lapsen rintaperillisen kanssa omistaa vähintään 10 prosenttia 1 momentissa mainitun yhtiön osakkeista, veronalaisiksi varoiksi katsotaan 30 prosenttia osakkeen käyvistä arvosta.

27 §

Muun osakkeen verotusarvo

Kotimaisen kuolinpesän tai luonnollisen henkilön, joka yksin tai yhdessä puolisonsa, vanhempansa, lapsensa tai lapsen rintaperillisen kanssa omistaa vähintään 10 prosenttia tässä pykälässä tarkoitetun elinkeinotoimintaa harjoittavan yhtiön osakkeista, veronalaisiksi varoiksi katsotaan 30 prosenttia osak-

keen verotusarvosta.

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1997 toimitettavassa verotuksessa. Lain 26 §:n 1 momenttia sovelletaan kuitenkin ensimmäisen kerran vuodelta 1996 toimitettavassa verotuksessa.

Tämä laki tulee voimaan _____
_____ päivänä
kuuta 1997.

Helsingissä 3 päivänä syyskuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri Arja Alho

Laki

varallisuusverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun varallisuusverolain (1537/92) 26 §:n 1 ja 2 momentti ja 27 §:n 6 momentti sellaisina kuin ne ovat 29 päivänä joulukuuta 1994 annetussa laissa (1481/94), sekä
lisätään 13 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

Yritysvarallisuuden arvo

Yhteisön, jonka verovuosi päättyy syyskuun 30 päivänä tai sitä ennen, kiinteistön, rakennuksen, rakennelman ja arvopaperien verotusarvona 1 momentin 4 kohtaa sovellettaessa pidetään verovuotta edeltäneen vuoden verotusarvoa.

26 §

26 §

Julkisesti noteeratun osakkeen verotusarvo

Julkisesti noteeratun osakkeen verotusarvo

Arvopaperimarkkinalaissa (495/89) tarkoitettun pörssiyhtiön, sopimusmarkkinayhtiön ja sellaisen yhtiön, jonka osakkeilla käydään kauppaa mainitussa laissa tarkoitettulla tavalla arvopaperivälittäjien yhteisön järjestämässä menettelyssä, osakkeen verotusarvo on 70 prosenttia käyvästä arvosta 2 momentissa säädettyin poikkeuksin.

Arvopaperimarkkinalaissa (495/89) tarkoitettun pörssiyhtiön ja mainitussa laissa tarkoitettussa muussa arvopaperipörssin järjestämissä julkisessa kaupankäynnissä noteeratun yhtiön osakkeen verotusarvo on 70 prosenttia käyvästä arvosta 2 momentissa säädettyin poikkeuksin.

Kotimaisen kuolinpesän tai luonnollisen henkilön, joka yksin tai yhdessä puolisonsa, vanhempansa, lapsensa tai lapsen rintaperillisen kanssa omistaa vähintään 20 prosenttia 1 momentissa mainitun yhtiön osakkeista, veronalaisiksi varoiksi katsotaan 30 prosenttia osakkeen käyvästä arvosta.

Kotimaisen kuolinpesän tai luonnollisen henkilön, joka yksin tai yhdessä puolisonsa, vanhempansa, lapsensa tai lapsen rintaperillisen kanssa omistaa vähintään 10 prosenttia 1 momentissa mainitun yhtiön osakkeista, veronalaisiksi varoiksi katsotaan 30 prosenttia osakkeen käyvästä arvosta.

27 §

Muun osakkeen verotusarvo

Kotimaisen kuolinpesän tai luonnollisen henkilön, joka yksin tai yhdessä puolisonsa, vanhempansa, lapsensa tai lapsen rintaperilli-

Kotimaisen kuolinpesän tai luonnollisen henkilön, joka yksin tai yhdessä puolisonsa, vanhempansa, lapsensa tai lapsen rintaperil-

Voimassa oleva laki

sen kanssa omistaa vähintään 20 prosenttia tässä pykälässä tarkoitetun elinkeinotoimintaa harjoittavan yhtiön osakkeista, veronalaisiksi varoiksi katsotaan 30 prosenttia osakkeen verotusarvosta.

Ehdotus

lisen kanssa omistaa vähintään 10 prosenttia tässä pykälässä tarkoitetun elinkeinotoimintaa harjoittavan yhtiön osakkeista, veronalaisiksi varoiksi katsotaan 30 prosenttia osakkeen verotusarvosta.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1997 toimitettavassa verotuksessa. Lain 26 §:n 1 momenttia sovelletaan kuitenkin ensimmäisen kerran vuodelta 1996 toimitettavassa verotuksessa.
